

Demagógia nélkül

Lovas István nyílt levelei Göncz Árpádnak, Forró Tamásnak, Uolon Tamásnak

Göncz Árpád

volt államelnök és volt drámaíró

Tisztelt Göncz Úr!

Tisztában vagyok az önnel kapcsolatos írások veszélyével, hiszen a néhai Új Magyarországot – csupa véletlenségből – anno azon a napon szüntették meg, amikor bejelentettem, hogy önnel kapcsolatban lesz a hétfői számban némi információ. Majd e héttől is akkor került néhány hétig a Léthe folyó másik oldalára, amikor szintén bátorkodtam a múltjával foglalkozni. Akkor persze még az ellenzéki lapok is a másik oldal kezében voltak. Ez már a múlté.

De ne reszkessen – most nem kalandozik vissza túl messzire a múltjában, pusztán néhány évré. Ugyanis egyik olvasómnak hála, kaptam egy másolatot, amelynek eredetijét levél formájában volt szíves dr. Nagy Sándor úrnak, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége elnökének címezni, 1995. május 2-án. A levélen természetesen ott áll az aláírása.

E levelet azért hozom nyilvánosságra, mert hozzájárul az ön gondolkodásmódja teljesebb és árnyaltabb megismeréséhez. Amibe belefért emlékezetes novellája is, amely a Magyarországot megszálló orosz katonákkal oly szeretetteljes, meleg színekkel foglalkozik akkor, amikor az ország lakosságának teljesebben ellentétes volt a tapasztalata.

És belefért az is, hogy már nagyon régóta nem kapunk választ arra a kérdésünkre sem, vajon önnel miért bántak oly kesztyűs kézzel, hogy az egykori kispap vezetőik közül Rákosiék miért hagyták egyedül önt szabadon, vagyis miért nem vetették önt börtönbe vagy deportálták a Szovjetunióba, mint a többi kispap vezetőt?

Tehát a levél:

Kedves Sándorom!

Május 5-6-án Londonban, Párizsban, Moszkvában leszek a háború végének 50. évfordulóját megünnepelő, tehát ószinte sajnálatomra nem tudok elmenni kongresszusotokra. Téged szeretnék megkérni, hogy add át a legmelegebb üdvözlőlevelemet, s azt kívánom minden résztvevőnek, hogy hasznos munkát végezzen. Szívből remélem, hogy a kongresszus döntései nemcsak a munkásosztály megbecsülését fokozzák, hanem hozzásegítenek a jelenlegi nehéz helyzetünk enyhítéséhez is. Én már jó néhány szakszervezeti értekezleten vettem részt, de egyetlen esetre sem emlékszem, amikor demagóg vagy felelőtlen kijelentések hangzottak volna el. Boldog lennék, ha az ország

minden vitafórumán olyan felelősséggel, olyan tárgyismerettel vitatnák meg a mindenkor legnehezebb kérdéseket, mint ahogyan a szakszervezetek szokták megvitatni.

Meleg barátsággal köszöntelek:

Göncz Árpád

(Pecsét: A Magyar Köztársaság elnöke).

Árpi (a tegezést te kezdted azon a fogadáson, amikor először és remélem utoljára találkoztunk, Diana hercegnő itteni látogatása alkalmával a brit nagykövet rezidenciáján) ezt tényleg te írtad? Te tényleg „egyetlen esetére” sem emlékszel annak, hogy a javarészt bolsi múltú szakszervezetek demagógak vagy felelőtlenek lettek volna? Árpi!

***

Forró Tamás

Tomí!

Úgy eltűntél! Mint kámfor (a névelő elhagyása a kámfor előtt szándékos). És még a tiednek sem látszol hiányozni – ha a nem említés bizonyíték –, pedig akkor oly pótolhatatlannak tűntél. Ti mind ilyenek vagytok. Ennyire pótolhatatlanok. Ha pedig mind eltűnnétek egyszerre, ez az ország tisztább lenne. Jobban lehetne lélegezni is.

Hanem tudod, miért írok neked?

Mindig valamilyen marhaság bújjik elő iratkötegeim alól. Most éppen a Népszava 2003. május 27-i száma, amely két teljes oldalon a velejéig rothadt és hazug, Árkömetés után, kormányzás közben címmel értékeli a kormányfő és a miniszterek teljesítményét. Medgyessyről azt írod: „Teher alatt nő a pálma. Amúgy a huszonegyedik század Deák Ferenccé.” Tamás, szerintem szerényen nyaltál. Én úgy fogalmaztam volna a helyedben, hogy Deák Ferenc lett volna a 19. század Medgyessyje, ha felért volna későbbi utódja derekáig.

Egyébként a Népszavában megkérdezett 11 egyike Kóczyán Péter, a balliberális tematizációs team tagja, a HírTV-től. Neki ez volt a véleménye Medgyessyről: „Miközben pártion kívüli ellenfelei gúgyosságokkal vádolják, a miniszterelnök szép lassan építkezik.” Hát igen: még száz nap és felépíti a Duna-Tisza köze újkori történelmének legnagyobb romhalmazát. Kóczyánnak Kovács Lászlóról is meglepően jó véleménye volt: „Ma a Fidesz és a jobboldal ostaraként emlékezetes, későbbi korok viszont talán felfedezik majd a simulékony és konfliktuskerülő diplomáciát a lazaságot egy ösztönös építkezéssel párosított politikai arcélét”. Ha ez igaz, akkor Hasfelmetsző Jack féldős ki-

értékelése valahogy így hangzana: „A járókelők és utcalányok ostaraként emlékezetes, későbbi korok viszont talán felfedezik majd a simulékony és konfliktuskerülő hassebészben a laza mozdulatok művészetét”.

De ezt csak mellékesen, annak bemutatására, hogy a Népszava miként egyensúlyoz...

A fő dolog: a jelek szerint te csak nekem hiányzol. Olyan szórakoztató voltál, mint a lábtörő, amelyik elhatározza, hogy emancipálódik, de kísérlete gyászos kudarccal végződik.

***

Az ELTE politológiahallgatóinak

Kedves hallgatók!

Tavaly titkos szavazással szavazhattak arról, akit a 10 milliós Magyarországról leginkább vendégül kívánnak látni szemináriumuk – ha jól emlékszem – szemeszterzáró összejövetelére. Nem tudom, hogy szemináriumvezetőjük mennyire örült választásuknak, de nagyon korrekt és udvarias módon hívott meg.

Lényeg: december 11-én ott voltam, és, noha az esemény nem lett meghirdetve, hiszen csak a szeminárium résztvevőinek szólt, az ajtót be kellett zárni, annyian kezdtek „beszivarogni”. Igazán jó hangulatú, élvezetes másfél-két órát töltöttem el önöknél. Ahogyan visszahallottam – kicsi az ország – még azoknak is tetszett a beszélgetés, akiknek a másik oldalon dobog a szíve.

Talán emlékeznek rá, hogy megkérdezték a végén: hajlandó lenné-e egy nyilvános vitára egyetemükön valamelyik tanárukkal. Erre azt feleltem, hogy természetesen, de attól tartok, a másik fél nem lesz hajlandó. Amikor azt kérdezték, hogy miért gondolom ezt, azt feleltem, annak van egy valódi és egy ál oka. A valódi ok, hogy nem akarják a tőlük gyökeresen eltérő nézetek terjedését az egyetemen, az álok pedig azokban a jelzőkben keresendő, amelyeket ők emlegetnek majd velem kapcsolatban, hogy az önkérését elháríthatassák.

Mivel azóta sem jelentkeztek, úgy érzem, előrejelzésem helyesnek bizonyult.

Ugyanakkor kérem önöket, hogy értesék meg tanáraikkal, Magyarország 1990-ben a szabadnak nevezett világrendszer tagja lett, ahol az autonóm egyetemekre nagyon szívesen invitálják meg azokat az embereket, akiknek provokatív nézeteik vannak, hiszen a tudomány is a provokatív nézetek miatt megy előre. Ha Sztálin vagy Hitler élne, nincs olyan magára valamit adó amerikai egyetem – hogy oktatóik Mekkáját emlegetsem –, amelyikre ne hívnák meg szívesen őket előadást tartani. Noha ők, velem szemben, tömeggyilkosok voltak.

Kérjék meg oktatóikat, ne legyenek gyávaak, mert akkor a patkánytól az emberig terjedő skálán nehéz lesz őket a humán térfélen elhelyezni. Egyébként, ha a „patkány” szó ellen

bármilyen kifogásuk lenne, csupán ismereteik bővítésére: Eörsi István használta a jelenkori publicisztikában először, konkrét személyekre is alkalmazva, míg a Népszabadság Léderer Pálja általánosítva, embercsoportokra.

***

Kolosi Tamás

Tárki, Lira és Lant stb.

Tisztelt Uram!

A mai magyar újságírás egyik legigérete-sebbjének, Sziksai Péternek a Magyar Nemzetben idén február 3-án megjelent, „Kiből csinálnak bohócot a kereskedelmi tévék? – A közszolgálatosság paródiája és az engedékeny ORTT – Csökkenhet a műsor-szolgáltató kötelezettsége” címen írt, szoká-sa szerint kitérő cikkében ez olvasható: „Az RTL Klub másik zászlóshajója a Fókusz, amelynek közszolgálatosságát még 2000-ben maga Csepeli György, az azóta államtitkárrá lett szociológus bizonygatta az ORTT-nek egy tanulmányban. Mentségére legyen mondva, ma már ő sem tartja közszolgálati-nak a Fókuszt. Az RTL azonban igen, hiszen minősítése szerint a fakirokat, szexmániá-sokat felvonultató riportok, a termálfürdőt otthonában létrehozó idős úr bemutatása és Marsi Anikó beleérző képessége, amint felkonferálja a vágóhídi gázrobbanás egyik ál-dozeráról szóló filmet, megfelelnek egy köz-életi tájékozódást elősegítő magazin ismér-veinek”. Mint tudja, a kereskedelmi tévéknél óriási a tét, hogy mit minősítenek közszolgá-lati műsornak, hiszen az országos kereske-delmi csatornák műsorvezetői szerző-dése értelmében e csatornák műsorai 40 szá-zalékanak közszolgálatinak kell lennie. Az ön fia az RTL Klubnál kulcsszerepet tölt be.

Önnek pedig felmérő cége van. Amellett ön milliárdos és sokan – mivel Orbán Vik-tor egyik tanácsadója volt – azt hiszik, hogy ide focizik.

De folytatom a további idézést:

„A Barátok közt című szappanopera, amely Berényiék kalandos történetét tárja a nézők elé, enyhén szólva is esélytelenül pályá-zik a Közszolgálatért díjra, ám ezt a csatorna mégis másképp látja. Tavaly az RTL Klub meg-bizta a Tárki közvélemény-kutató céget, készít-sen felmérést arról, hogy a nézők közszolgála-tinak tartják-e a műsort, vagyis hozzájutnak-e általa az életvitelükhöz fontos információkhoz. (A kérdés feltevése egyébként jól jellemzi azt is, hogy mit gondol az RTL Klub a magyar tár-sadalom értelmi képességeiről.) A Tárki kutá-tása a csatorna által várt eredményt hozta: a né-zők harmada közszolgálati tartalmakat fede-zett fel a szappanoperában. Információnk sze-rint azonban az ORTT kontrollmérése egyáltal-an nem erősítette meg a Tárki vizsgálatát, ugyanis a médiahatóság kutatása szerint a megkérdezetteknek csupán két százaléka vél-te úgy, hogy a sorozat megtekintése által élet-viteléhez szükséges információhoz jutott”.

Ez az egész Magyarország egy nagy kusza szövedék. De azért nincs mindenki befonva. Sőt, vannak, akik nem is szeretik a kuszaságot. Talán nekik is érdemes megtudniuk, hogy mi milyen kapcsolatban voltunk anélkül, hogy találkoztunk volna. Közvetett kapcsolatban.

Mert mint a Lira és Lant könyvnyagykeres-kedő fejének, van önnek egy Fókusz nevű könyvtárháza is. Csupán érdekesség, hogy a fia másora az RTL Klubnál annak idején ugyanezt a nevet kapta. Szóval a dolog akkor történt, amikor a Rákóczi úti Fókusz melletti Libri akkori tulajdonosa bejött a 168 Óra el-lenem folytatott kampányától, és amikor a kö-vetkező kötetem bemutatójára a Libri a kiadó-mat elutasította, az a Fókuszt kérte fel. Gondolom, önnek akkor, mint a miniszterelnöki székben lévő Orbán Viktor tanácsadójának, kellemetlen lett volna nemet mondania. Így azután megtartották a bemutatót, ahol annyian voltak, hogy majdnem leszakadt a felső rész. A kirakatban – mint ez szokásos – a könyvem sok-sok példányát helyezték el.

Majd jött a kormányváltás és ismét egy könyvbemutató. Tekintettel a sikeres bemu-tatóra, a kiadó ismét a Fókuszt kérte meg. A dolog meg is történt. Csupán ahelyett, hogy – mint a korábbi alkalommal – minden kiraka-tot teleraktak volna az éppen bemutatásra ke-rült könyvek példányaival, ahogy szokás, an-nak csupán néhány példányát lehetett felten-ni, szerényen, az egyik kirakatban. Mindez az ön instrukciói alapján történt így. Mintegy je-lezve, hogy a bemutatót „megtűrik”. Így azóta önhöz nem is fordult a kiadó.

E tényeket nem azért írtam le, hogy önnek kellemetlen legyen azok nyilvánosságra ke-rülése, hanem azért, mert ha ismét fordul a kocka, ismerjék meg önnek minden oldalát azok, akik netán újra felkérnék tanácsadásra és százezer megrendelésekkel halmozna-k el. Abba nekem ugyanis az égvilágon semmi beleszólásom nincs, de azt a választók sem szeretnék, ha ismét úgy indulna el egy jobb-oldali kormány, hogy olyanok – gyakran ké-tes – szolgálatait fizet, akiknek a szíve az op-portunizmus mellett dobog.

***

Helyesbítés a George Szamuely-levéllel kapcsolatban

Lélekbúvár kellene annak megmagyarázásá-hoz, hogy olykor miért írunk le helytelenül valamit, amit helyesen tudunk és még átolva-sásnál is átugrunk saját tévedésünkön. Ez történt a múlt héten, amikor a George Sza-muelynek írott levélben érthetetlenül Robert Burnsnek tulajdonítottam William Blake Tig-ris című versét. Bocsánatot kérek az érintet-tektől, beleértve a tigriseket. Ahhoz azonban jól jött a tévedés, hogy kiderüljön: a Demok-rata olvasói nem éppen a tájékozatlanok tábo-rából állnak, hiszen tucatnyi telefont kaptam az ügyben. Köszönet értük. ■

Kormányfő

Ebéd után – szokás sze-rint – mindannyian át- vonultak a közös helyiség-be. A kormányfőt felségít-tették az asztal tetejére (egyedül nem volt képes felmászni), megköszönte a torkát, sóhajtott, ivott egy pohár vizet, és beszélni kezdett.

Ungváry Zoltán

– Hadd mondjam el, hogy én mit szeretnék mondani.

– Halljuk! – lelkesedtek az alant állók.
– Néhány elvi állásfoglalással kezdeném. Több pénzt az embereknek! Több pénzt az önkormányzatoknak! Én szegénységparti vagyok. De mégse szeretem, ha az országban sok a szegény. Ti se szeretitek?

– Mi se! – kiáltott a hallgatóság.
– Akkor mi legyen a megoldás? Ma kissé bizonytalan vagyok. Vagy mégse? A megol-dás, hogy hagyjuk a szegényeket éhen halni. Akkor nem lesznek szegények. Vagy meg-fagyni. Pedig a gáz árat nem emeljük. Illetve muszáj. Arra gondoltam, induljunk mindany-nyian közös listán. Ti is, meg én is, meg, igen, Lajos, ne menj ki, te is! Legyünk mind-mind egy listán. Jó lesz?

– Jó lesz! – zúgta a tömeg.
– A lényeg a modernizáció, a haladás. Jó úton járunk. Kicsit göröngyös. Nagyon görön-gyös. De jó út. Így kaptuk ökörségbe. Öreg-ségbe. Örökségbe. Bocsánat, nehéz szó. Takarékoskodjatok, fiúk! Ne szórjátok a pénzt! Osszátok be rendezen! Hát nem csinálhatok mindent én helyettetek! Baj van a fogatlan em-berekkel. Ezt már észrevettem. Nem kellett volna régen annyit enni, akkor meglenne a fog. Ne nézzetek ilyen csúnyán, tudom, hogy alapján véve szerettek engem. Engem min-denki szeret, csak nem tudja kimutatni. Na! – szólott szemrehányóan, mert valaki hozzávágott egy tojást. – Vannak biztató jelek. Én sokat tudok. – Lehalkította a hangját. – Tudom, ki ölte meg Kennedyt. Tudom, mennyi négyzetgyök kettő. Azt is tudom, mit jelent a köztársaság, amiről olyan sokat szoktam beszélni. Itt, e hely-en is gyakran tettem már említést a köztár-saságról.

– Így van – helyeselték.
– Én ezt mind tudom. De most nincs időm elmondani. Majd talán legközelebb – fejezte be, mert pillantása a bejárati ajtóban várakozó fehér köpenyes alakra esett, aki most határo-zott léptekkel megindult feléje. Udvariasan rá-segítette a kényszerzubbonyt, és barátságosan intett a többieknek:

– Tessék visszamenni a kórtermekbe, csen-des pihenő van.

A kormányfő is visszatért a helyére; nyu-galom szállt az intézményre. Csak a hatos szobából hangzottak fel olykor Napoleon ve-zényszavai. ■